حکومەتا هەرێما کوردستانێ - عیراق
وەزارەتا پەروەردێ
ڕێڤەبەریا گشتی یا پرۆگرام وچاپەمەنییا

پەروەردەیا ئیسلامی

بۆ پۆلا پێنجێ بنەڕەت

بەرهەڤکرنا

عبدالله عبدالرحمن بابان | واحد حەمە صالح | ئازاد عمر سید أحمد

لێژڤرینا زانستی

د. بشیر خلیل توفیق | أبو بکر علی کاروانی

وەرگێڕان ژ عەرەبی بۆ کرمانجییا ژووری

ئیسماعیل تاها شاهین | تەحسین ئیبراهیم دۆسکی

چاپا دووێ ٢٧١٦ کوردی ٢٠١٦ زایینی ١٤٣٧ مشەختی

سەرپەرشتێ زانستی یێ چاپێ: خواجة طه شاهین – عبدالله عبدالرحمن بابان – فاروق محمد علي عباس

سەرپەرشتێ هونەری یێ چاپێ: عثمان پیرداود کواز - سعد محمد شریف صالح

تایپکرن: ئیسماعیل تاها شاهین – تەحسین ئیبراهیم دۆسکی

دیـزاین: ئاری محسن أحمد

بــەرگ: عــادل زرار أمـین

ئامادەکرنا وێـنەیان: عادل زرار أمین – ئاری محسن أحمد

جێبەجێکرنا بژارەکرنا هونەری: عدنان أحمد خالد

بسم الله الرحمن الرحيم

ب ناڤێ خودایێ مەزن و دلۆڤان

پێشگۆتن

مامۆستاییێن هێژا و قەدرگران، ئەڤ کتێبا بەردەستی تە و قوتابییان، ل سەر زێدەکرنەکا دییا زنجیرا کتێبێن پەروەردەیا ئیسلامی یا نوویە، ل دووڤ وی نەخشەیی هاتییە بەرهەڤکرن، ئەوێ وەزارەتا پەروەردەیێ سەخمەراتی گوهۆڕین و پێشئێخستنا پرۆگرامێ بابەتێ پەروەردەیا ژێگۆتی دانایی، کو بابەتەکی گرنگە بۆ ئاڤاکرن و تیلکرنا کەسینییا مرۆڤێ موسلمان ل دووڤ شێواز و ئاوایێن زانستی و ژ کنارێ پەروەردەییڤە، و ئەڤە هەمی ل بێنا هندێ هاتییە کرن، کو کەسێن باش و مفاگەهین بێنە چێکرن بۆ خزمەتا جڤاکێ، دا پشکدارییەکا ڕژد د ئاڤاکرن و موکومکرنا بنیات و نژیارێ ویدا بکەن، و پاشەڕۆژەکا گەش بۆ مسۆگەر بکەن.

هەروەکی مە د کتێبێن ڕێزێن پێشتردا گۆتی، بابەتێن ڤێ کتێبێ، گوهۆڕینەکا بەرچاڤ د ڕێزکرن و پێشچاڤکرنا واندا هەیە، دەمێ ل بەر یێن بۆری دئێتە بەرانبەرکرن، چ ژ ئالییێ ناڤەڕۆکێڤە بت، چ ژی ژ ئێکا ئارمانج و شێوازێ ڕاهێنانانڤە. و مامۆستایان ژی وەك پێدڤی ماف هەیە، نەمازە د دەمێ ڕاڤەکرنێدا، بابەتان بەرفرەهتر باژۆن و ڤەکۆلن، و مەرج نینە پێگیرییەکا دەق ب دەق، ب وانەیێن دەستنیشانکری و بەرچاڤێن ڤێ کتێبێ بکەن. مامۆستا ژ بەرێ خوەڤە دشێن ب ڕێکا ڕاڤەکرنێ، ڕێکا خوە ب گەلەك ئارمانجێن گرێدایی ب پەروەردەکرنێڤە بێخن.

هیڤییا مە ژ مامۆستاییێن پەروەردەکەرێن قەدرگران ئەوە، دەمێ ڤی پرۆگرامی وەك کریار، دبێژن یان ددەن، مە ژ تێبینی و سەرنجێن خوە یێن ئاڤاکەر و بهادار بێ بار نەکەن، دا ئەم بشێن ڤێ کتێبێ د چاپێن پاشتردا دەولەمەندتر و ب مفاتر لێ بکەین.. چونکی، هەر کار و هەر پرۆژەیەکی هەبت، بەرئاقل نینە، ژ کێماسییان ڤالا بت. خودێ پشت و پشتەڤانێ ڕاستەڕێکرن و ب سەرئێخستنا مە هەمییان بت.

لژنەیا بەرهەڤکەر

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا
صدق الله العظيم

کۆرسی یەکەم

الله
جل جلاله
عز وجل

وانەیا ئێکێ

ژ باشناڤێن خودێ

المهيمن (زێرەڤان و زال) : ئەوێ ب هێز و شیانا خوە یا تەکووز و بێ دووماهی، زال ل سەر هەر تشتەکێ.

العزيز (سەردەست) : سەرکەڤتی و سەردەستێ بێ هەڤرك ئەوێ خەلك هەمی هەوجەیی وی.

الجبار (خودان زەڤەر) : ئەوێ ڤیانا خوە سەردەستی هەمی چێکرییێن خوە کری.

المتكبر (پڕمەزناهی) : ئەوێ د سەر هەمی سالۆخەتێن چێکرییانڕا.

الباريء (ئافرینکار) : ئەوێ چێکری ژ نك خوە و نە ل بەر چو نموونەیان چێکرین.

وانەیا دوویێ

پشتگرێدان ب خودێ

سەحابییەکی، نە ل وەختێ نڤێژێ، قەستا مزگەفتا پێغەمبەری کر (سلاڤ لێ بن)، کوڕکەکی د بن دەهسالییێدا لێ دیت، نڤێژ ب خوەشکاندن دکر. یێ سەحابی پشتی سونەتا سلاڤدانا مزگەفتێ (تحیة المسجد) کری، خوە گرت هەتا کوڕکی ژی نڤێژا خوە ب دووماهی ئینایی، بەر پێ چوو و سلاڤکرێ و گۆتێ: ((کوڕێ من تو کوڕێ کێیی؟)). کوڕکی سەرێ خوە چەماند و چاڤێن وی تەژی ڕۆندك بوون، پاشێ سەرێ خوە ڕاکر و گۆتێ: ((مام ئەز سێویمە، نە من دەیك هەیە، نەژی باب))، دلێ سەحابی پێ سۆت و گۆتێ: ((کوڕێ من تو قایلی ببییە کوڕێ من؟)). ئینا کوڕکی گۆتێ: باشە مام ئەگەر ئەز برسی بووم، دێ خوارنێ دییە من؟ گۆتێ: ئە. کوڕکی گۆتێ: ((ئەگەر ئەز ڕووس مام، دێ جلکان کییە بەر من؟))، گۆتێ: ئە. ئینا کوڕکی گۆتێ: ((ئەگەر ئەز نەساخ بووم، دێ من ساخ کەی؟))، گۆتێ: ((مامۆ، ئەز ڤێ نەشێم و من ئەڤە پێ چێ نابت))، کوڕکی گۆتێ: ((ئەرێ ئەگەر ئەز مرم، دێ من زێندی کەی))، گۆتێ: ((ئەز ڤێ ژی نەشێم و من ئەڤە ژی پێ چێ نابت))، ئینا کوڕکی گۆتێ: ((مام ژ من ڤەبە و من بهێلە ب هیڤییا ویڤە یێ ئەز داییم. ئەوە من ڕاستەڕێ دکەت و ئەوە خوارن و ڤەخوارنێ ددەتە من، ئەوە دەمێ ئەز نەساخ دبم، من ساخ دکەت و ئەوە من دمرینت و من زێندی دکەتەڤە، ئەوە ئەز ژێ ب هیڤی، کو ڕۆژا دووماهییێ ل گونەها من ببۆرت))، ئینا یێ سەحابی بێ دەنگ بوو و ئاخفتن ژێ نەهات و چوو سەر ڕێکا خوە و ب ڕێکێڤە گۆت: ((ڕاستە و من ژ خودێ باوەرە، ئەوێ پشتا خوە ب خودێ گرێبدەت، خودێ بەسی وییە)).

دان و ستاندن:

ب هاریكاریا مامۆستایی، بزاڤێ بكە ئەڤێن خوارێ، بێخییە بەر دان و ستاندنێ:

١- خودێ دبێژت :(الله لاإلهَ إلا هو وعلى الله فليتوكل المؤمنون) التغابن/١٣

٢- (الله حَسبُ الذين يتوكلون عليه – خودێ بەسی وانە، ئەوێن پشتا خوە پێ گرێددەن) ڕامانا ڤێ دەستەواژەیێ ڕۆن و ئاشكەرا بكە.

٣- چ مفا ژ ناڤەڕۆكا ڤێ سەرهاتییێ دئێتە وەرگرتن؟

٤ – سەرهاتییەكێ بینە یان بێژە ((پشتگرێدان ب خودێ)) تێدا بێتە بەرجەستەكرن.

بزاڤ و چالاكی :

ڤان هەردو ئایەتان ژ سۆرەتا (الطلاق) ژ بەر بكە: ((وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا﴿٣﴾)) سۆرەتا ((الطلاق)).

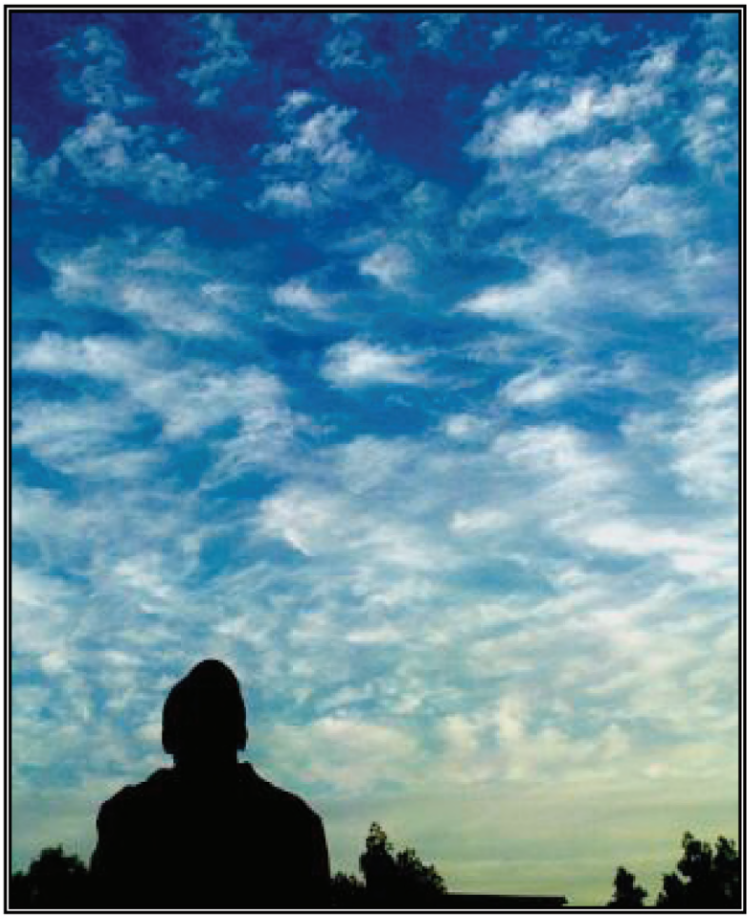

سۆرەتا (المسد)

بسم اللّه الرحمن الرحيم

((تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَامْرَأَتُهُ
حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾))

صدق اللّه العظيم

شرۆڤەكرن:

(تبت يدا ابو لهب) شەرمزارى بۆ ئەبوو لەهەبى بيت و عەزابا خودێ بارا وى بيت، (ما اغنى عنه ماله و ما كسب) ئەو مالێ وى كۆمكرى و ب دەست خوەڤه ئينناى چو مفايى ناگەهينتە وى، (سيصلى نارا ذات لهب) ئەو دێ ب ئاگرێ جەهنەمێ ئێتە ئازاردان، (وامراته حمالة الحطب) و ژنا ئەبوو لەهەبى ئەوا سترى و ئاستەنگان د كەتە د رێكا پێغەمبەريدا ، (في جيدها حبل من مسد) وەريسەكێ ژ ئاگرى دێ ئێخنە ستويێ وێ دا پێ بێتە ئازاردان.

ئەگەرێ هاتنەخوارا سۆرەتێ:

(سعيد بن جبير) ژ (ابن عباس) ڤەدگوهێزت و دبێژت: دەمێ ئەڤ ئايەته هاتييە خوارێ: ((وَأَنذِر عَشِيرَتَكَ الأَقرَبِينَ)) ئانكو: كەس و كارێن خوە يێن نێزيك ئاگەهداركە. پێغەمبەر (سلاڤ لێ بن) هاتە سەفايێ و ب سەركەڤت، پاشێ گازيكر: ((وەى بۆ هەوارا ڤێ سەرێ سپێدەيێ))، خەلك لێ داجرِيا و كۆم بوو، يێ ب خوە هاتى و يێ ئێلچييێ خوە هنارتى، ئينا گۆت: ((گەلى بنەمالا عەبدولموتەلب، گەلى بنەمالا فەهر، گەلى بنەمالا لوئەى، ئەگەر ئەز بێژمە هەوە جەردەيەكا ل بنێ ڤى چيايى، ل بەرە ب سەر هەوەدا بگرت و هەوە تالان بكەت، هوون دێ ژ من باوەركەن))، گۆتنێ: بەلێ. گۆت: ((ئەز ئاگەهداركەرم، ئەوێ گوهێ خوە نەدەتە من، دێ هەڤتووشى ئيزايەكا دژوار بت))، ئينا مامێ وى (ابو لهب) لێ زڤراند و گۆتێ: ((تو رۆژێ هەمييێ خێرێ ژ خوە نەبينى، ئەڤە تە بۆ ڤێ گازى مە كر)). پاشێ خودايێ مەزن ئەڤ سۆرەته بۆ پێغەمبەرى هنارته خوارێ.

دان و ستاندن:

١ - (ابو لهب) كييە؟

٢ - (حمالة الحطب) كييە؟

بزاڤەك:

سۆرەتا (المسد) ژ بەر بكە.

وانەیا چارێ

چەند وانەیەك ل سەر كار و كریارێن خێرێ:

(١)

هاندان ل سەر فێربوونێ

بەهمەن و سیروان كەڤتنە گەنگەشە و دان و ستاندنێ ل دۆر فێربوونێ، و هەردو ژی ل وێ باوەرێ بوون كو دینێ ئیسلامێ، موسلمانان هان ددەتە فێربوونێ.

ئینا بەهمەن گۆت: وەرە هەڤال دا بۆ فێربوونێ بچینە قوتابخانەیێ، فێربوون ژ فەرانە، بۆ ژین و ژیارێ.

سیروان گۆت: ئەرێ هەڤال ئارمانجەكا هێژا هەیە، هندێ بینت ئەم خوە بۆ بوەستینن؟

بەهمەن گۆت: ئەرێ، نێ فێربوونە مرۆڤی ڕادكەت و د چاڤێ خەلكیدا مەزن دكەت. ئەڤرۆ بەر و بەرهەمێ زانینێ، د هەمی وارێن ژیانێدا ل ناڤ دەستێن مرۆڤیدایە و ل بەر خزمەتا وییە. ل مال بۆ ڕۆناهی و ساركرن و گەرمكرنێ مفایی ژێ دبینت. و بۆ خوەشی و وەرگرتنا ڕەوشەنبیرییێ، مفایی ژ تەلەفزیۆن و كۆمپیووتەری دبینت، هەروەسا بۆ ڤەگوهازتنێ، مفایی ژ تورمبێل و فڕۆكەیێ دبینت. و بۆ ساخلەمییا لەشێ خوەژی مفایی ژ نۆژداری و دەرمانان دبینت. ئەڤە هەمی ژ ڕۆناهی و گەرمكرنێ بگرە هەتا تو دگەهییە ڤەگوهازتنێ، ب خێرا زانینێ ب دەست مەڤە هاتینە.

سیروان گۆت: ئەڤە هەمی ئارمانجێن مەزن و بهادارن، دڤێت بزاڤ بۆ وان بێتە كرن و ڕێكا زانینێ بۆ وان بێتە گرتن، دا بێنە هنگاڤتن و جهێنان. ئەها ژ نوو ئەز پشتڕاست بووم و گەهشتمە وێ باوەرێ كو

فێربوون گەلەك ب مفا و پێدڤییە. ڤیانا زانینێ چوو د دلێ مندا و بۆرا من گەلەك ل فێربوونێ دا.

بەهمەن گۆت: من ئایەتەك د قورئانا پیرۆزدا دیتییە مرۆڤی هان ددەتە فێربوونێ و هلشکاڤتن و ڤەکۆلانا زانینێن نەپەنی، چ د ئەردیدا بن، چ ژی ل ئەسمانان. خودێ د قورئانێدا دبێژت: ((يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن تَنفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانفُذُوا لَا تَنفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾)) (الرحمن٣٣).

سیروان گۆت: ل بەر ڕۆناهییا ڤێ ئایەتا پیرۆز، ڕاستییا ڤەکۆلان و گەڕیان و خوەبەردانە ناڤ کووراتییا بوونەوەری و ب سەرهلبوونا نهێنییێن وی دیار دبت، تو چ دبێژی هەڤال؟

بەهمەن گۆت: ڕاستە، زانینێ، ئەڤرۆ، ڕێکا مرۆڤی ب هەیڤێ ژی ئێخست، و ئەم هەمی شادەییێ ددەین، کو ب ڕێکا زانینێ مرۆڤ گەهشتە سەر بانێ وێ.

سیروان گۆت: ئەڤە بەلگە و نیشانەکا ب هێزە ل سەر هندێ کو زانینێ گەلەك ئارمانج هنگاڤتینە و گەلەك دەستکەڤتی ب دەست مرۆڤیڤە ئینایینە.

بەهمەن گۆت: هەڤال زانینێ گەلەك مفا هەنە ژ وان:

1– مرۆڤی فێر دکەت کا دێ چاوا گوهدارییا خودایێ خوە کەت.

٢ –د هەمی وارانیدا پێزانینان ددەتە مرۆڤی.

٣ – چەکە بۆ هەر کەسەکێ.

٤ –شیانا ئافراندن و داهێنان و بەرفرەهکرنا بیر و باوەر و هزران، ددەتە مرۆڤی.

٥ – نەخواندەواری و نەزانینێ بنبڕ دکەت د ناڤ جڤاکێدا.

دان و ستاندن:

أ- د سەرێ دان و ستاندنێدا بەهمەن چ گۆتە هەڤالێ خوە؟

ب- ئەرێ فێربوون پێدڤی و فەرە بۆ هەر کەسەکێ؟

ج- ئەو چ ئارمانجە دڤێت مرۆڤ بکەتە د سەرێ خوەدا و بزاڤێ بۆ بکەت؟

د- ئەگەر تە ئایەتەك ژ بەر بت، نیشان بت ل سەر هاندانا فێربوون و ڤەکۆلانێ بخوونە.

٢- ئەڤە هندەك ڤالاهینە، ب پەیڤ و دەستەواژەیێن گونجایی داگرە:

بۆ .... مرۆڤ مفایی ژ تەلەفزیۆن و کۆمپیووتەری دبینت، هەروەسا بۆ .... مفایی ژ تورمبێل و فرۆکەیێ دبینت. و بۆ .... مفایی ژ نۆژداری و دەرمانان دبینت.

٣- ڕستەیێن خوارێ یێن بەرانبەری ئێك، ب ئاوایەکی گونجایی و دورست پێکڤە بکە:

أ- مرۆڤی زانا .... ڤی چەرخی ڕابوو سەر خوە و هشیاربوو.

ب- ئەگەر مرۆڤ دووری فێربوونێ بت............ ب خوە ئارێشەیێن خوە چارەسەر دکەت.

ج- مللەتێ کورد........... دێ ژ کاروانێ شارستانییێ ڤەقەتت و پاشدا مینت.

٤- ئەز دێ خوە فێرکەم:

ب دەستخەتەکی جوان و ڕەنگین ڤێ فەرمۆدەیا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) بنڤیسە: ((طلبُ العلم فريضةٌ على كلِّ مسلم ومسلمة)).

چالاکی:

ل دووماهییا دان و ستاندنێ بەهمەنی گرنگییا زانینێ د چدا کۆمکر؟

وانەیا پێنجێ

(٢)

كرنا خێرێ و خەلاتێ وێ

مامۆستایی گۆت: ئەڤرۆ قوتابییێن خوەشقی، ئەز دێ بۆ هەوە بەحسێ باشی و خێرێ و كارلێكرنا وان ل سەر كەس و كۆمان كەم.

ئێك ژ قوتابییان دەستێ خوە بلندكر و گۆت: باشی چییە مامۆستا؟

مامۆستایی گۆت: باشی ئەوە مرۆڤێ باوەردار كریارا قەنج و كێرهاتی بكەت، چونكی مفایێ باشییا كرنا خێرێ ل مرۆڤی ب خوە دزڤرِت و باشی خرابییان پووچ دكەت. و بزانن چوجا باشی و خرابی وەكی ئێك لێ نائێن، باشی هەردەم ب سەر خرابییێ كەڤتییە. ئەگەر ئارێشە و گرفتارییەك د ناڤبەرا تە و هەڤالەكێ تەدا پەیدابوو، تو دەست ب باشییێ بكە، چو خێر د دژمناهییێدا نینە.

ئینا قوتابییەكی دی گۆت:

مامۆستا چ مفا د كرنا خێرێدا هەیە؟

مامۆستایی لێ ڤەگێرِا و گۆت: خوەشقییێ من، مفایێ كرنا خێرێ، بەری هەر كەسەكێ دگەهتە خودانێ خوە ب خوە. مرۆڤێ خێركەر ژ ستەم و زۆرداریێ ناترست و خەلاتێ وی د دنیایێ ژیدا بەرزە نابت، ئەو وەكی شینكاتییەكی بێنخوەشە، ژ بێنا خوەش پێڤەتر ژێ نائێت، و خودێ ژی خەلاتێ خێرا وی بەرزە ناكەت.

ئەز دێ تشتەكی دی ژی بۆ هەوە بێژم، كو رێكا كرنا خێرێ و وەرگرتنا خەلاتێ وێ ل بەر هەوە سانەهی بكەت، تشتێ دلێ هەوە گەلەك ل سەر، ب رەزا دلێ خوە، ب خێر بدەن، دا هوون پێ ببنە خێركەر و باشكار.

دان و ستاندن:

د گەل مامۆستایێ خوە ئەڤێن خوارێ بێخە بەر دان و ستاندنێ:

١- کەنگێ خێر ب دەست مەڤە دئێت؟ ئاخڤتنا خوە ب دەقەکی قورئانی پشتگەرم بکە.

٢- خودێ دبێژت: ((للذين احسنوا الحسنى وزيادةٌ)) سۆرەتا (يونس/٢٦)، ڕامانا ڤێ ئایەتێ دیار بکە.

٣- خودێ دبێژت: ((ادفع بالتي هي أحسن السيئة)) سۆرەتا (المؤمنون/٩٦). ڕامانا ڤێ ئایەتێ دیار بکە و ئاخڤتنا خوە ب سەرهاتییەکێ پشتگەرم بکە.

ڕەوشتێن باش

پسیار ژ پەندیارەكێ هاتە كرن، ڕەوشتێن باش چنە؟ ئینا گۆت: ئەوە مرۆڤ تێرشەرم و كێمزیان و تێرباشی و زمانڕاست و كێم ئاخفتن و تێركریار و كێم مایتێكرن و وەفادار و مرۆڤگر و هەڤالدۆست بت، ئەوە مرۆڤ گراڤی و بێنفرەهـ و شكردار و بێنتێر و دلۆڤان و دەهمەنپاك و ڕازی و لێبۆر و زكساخ و چاڤتێر و ناندەهـ و دەستڤەكری بت. ڤیان و نەڤیانا وی ژ بۆ خودێ بت.

ژ بەركو ئەم گەلەك هەوجە و پێدڤی هندێینە، بهایێ ڕەوشتان د دینێ خوەدا بزانین، پێدڤییە ئەم هندەك فەرمۆدەیێن پێغەمبەرێ خوە (سلاڤ لێ بن) د ڤی واریدا بەرچاڤ بكەین:

ئوسامە كوڕێ شەریك ڤەدگوهێزت و دبێژت: ئەم ل دەڤ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) ڕوونشتی و بێدەنگ بووین، ئمێنی ژ ئێك ژ مە نەدهات، مە دیت هندەك هاتنە دەڤ گۆتنێ: ((ل دەڤ خودێ كیژ بەندە ژ هەمییان خوەشڤیترە؟))، گۆت: ((ئەوێ ژ هەمییان ڕەوشتپاكتر)). و د فەرمۆدەیەكا دیدا ب ڤی ئاوایی هاتییە ڤەگوهازتن: ((تشتێ ژ هەمییان چێتر، ئەوێ خودێ داییە مرۆڤی، چییە؟))، گۆت: ((ڕەوشتەكی پاكە)). پێغەمبەرێ مە (سلاڤ لێ بن) دبێژت: ((هندی خرابی و خوە پێ ئینانەدەرە، ب چو ڕەنگ و ئاوایان نە ژ ئیسلامێنە، و مرۆڤێ ژ هەمییان موسلمانتر ئەوە، ئەوێ ژ هەمییان ڕەوشتپاكتر)). پسیار ژ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) هاتە كرن: ((كیژ باوەردار ژ هەمییان چێترە؟))، گۆت: ((ئەوێ ژ هەمییان ڕەوشتپاكتر)).

ژ ڕەوشتێن پاك و پاقژ:

١- جیرانخوەشی و سەرەدەرییا خوەش د گەل جیرانی.

٢- گوهدارییا دەیبابان.

٣- ڕێزگرتنا مرۆڤێ مەزن و دلۆڤانیبرن ب زاڕۆكی.

٤- هاریكارییا خەلكی.

دان و ستاندن:

(پێگیرییا مرۆڤی ب ڕەوشتێن پاك و پاقژ، مرۆڤی ب ڕێز و ڕوومەت دئێخت). ڤێ چەندێ ب ئاوایەكی كورت ڕۆن بكە.

بزاڤەك:

ڤێ فەرمۆدەیا پیرۆز ژ بەر بكە: ((انما بعثتَ لأتمّم مكارم الاخلاق)).

وانەیا حەفتێ

دین شیرەتە

بابێ گۆتە کورێن خوە: مرۆڤێ موسلمان هندەك ماف و ئەرك ل سەر برایێ خوە یێ موسلمان هەنە، دڤێت ل دووڤ شیانا خوە پێگیرییێ پێ بکەت و ب جە بینت، چونکی مرۆڤێ موسلمان نابتە باوەردارەکی دورست، هەتا ئەو تشتێ بۆ خوە دڤێت، بۆ برایێ خوە یێ موسلمان ژی نەڤێت. و ئێك ژ وان مافێن ژێگۆتی شیرەتکرنە.

ژ (انس) خودێ ژێ رازی بت، هاتییە ڤەگوهازتن، کو پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆتییە: ((لایؤمن احدکم حتی یحب لاخیە مایحب لنفسە)). (ل سەر ئێکدەنگن). ئانکو: باوەرییا کەس ژ هەوە دورست نابت، هەتا ئەو تشتێ بۆ خوە دڤێت، بۆ برایێ خوەژی نەڤێت. بابێ وان پێڤە چوو و گۆت: مەرجێ باوەرا دورست و تەکووز ئەوە، مرۆڤێ موسلمان، ئەو تشت بۆ موسلمانان بڤێت، ئەوێ بۆ خوە دڤێت و دلێ وی دخوازت. و ژ پێدڤییێن ڤێ چەندێ ئەوە شیرەتێ ل وان بکەت و بەرێ وان بدەتە وی تشتی یێ خێر و مفایێ وان تێدا. و شیرەت خوەشڤییێن من، رێکا پێغەمبەرانە (سلاڤ ل وان هەمییان بن) بۆ ئاگەهدارکرنا وان مللەتێن بۆ هاتینە هنارتن. ژ وان پێغەمبەرێن رێکا شیرەتێ گرتین و خوە گەلەك ب مللەتێن خوەڤە ئێشاندین، نووح و مووسا و عیسا (سلاڤ ل وان بن). هەروەسا پێغەمبەر و سەرکێش و سەروەرێ هەمی پێغەمبەران (موحەممەد) ژی (سلاڤ لێ بن)، ب رێکا شیرەتێ پەیاما خوە دگەهاند و دەنگێ خوە ل سەر هندێ ددا هەڤال

و هۆگرێن خوە کو شیرەتیێ ل برایێن خوە یێن موسلمان بکەن. جەریریێ کورێ عەبدوللایی (خودێ ژێ ڕازی بت) دبێژت: مـن دەنگـێ خـوە ل سـەر کرنـا نڤێـژان و دانـا زەکـاتێ، و شـیرەتکرنا هـەر موسـلمانەکێ دا پێغەمبەری. (هەمی ل سەر ئێکدلن). فەرمۆدەیا بۆری گرنگییا شیرەتیێ و شیرەتکرنێ ددەتە دیارکرن. ژ بـەر گرنگییـا وان یـا مـەزن د ڕزگـارکرن و ڕاسـتەڕێکرنا خەلکیـدا بـەر ب خێـرێ، پێدڤییـە ل سـەر موسـلمانان شیرەتان ل ئێکدو بکەن. شیرەتکرن بەلگە و نیشانە ل سەر ڤیان و ڕژدییا موسلمانی بـۆ گرتنـا دەسـتێ برایـێ خـوە یـان خووشـکا خـوە یـا موسـلمان، بـۆ ئاراسـتەکرنا وان بـەر ب ڕێکـا ڕزگـاری و بەختـەوەرییێ. دلشاد گۆتە بابێ خوە: لێ هندەك مرۆڤ خودێ ژ وان ڕازی بت، شیرەتان ل غـەیری خـوە ناکـەن، و خرابییـێ دبینن و چاڤێن خوە ژێ دگرن، ب وێ هەجەتێ، کو شیرەتێ ژی هنـدەکێن تایبـەت هەنـە، پـێ ڕادبـن و نـە ژ ئەرکێ وانە ئەو پێ ڕابن، چونکی ((شیرەت مرۆڤی شەرمزار دکەت))، و ب هندێ ژ بیر دکەن کو شـیرەتکرن ئەرکێ هەر موسلمانەکێیە.

بابێ گۆت: پێغەمبەر (سلاڤ لێ بن) د فەرمۆدەیەکێدا دبێژت: ((دین شیرەتە))، دەمێ پسیار ژێ هاتییـە کـرن، بـۆ کـێ؟ گـۆت: بـۆ خـودێ و پێغەمبـەری و هـەمی موسـلمانان ب سـەرکێش و سـەرۆکڤە)). (موسـلم ڤەگوهازتییە). ئەڤ فەرمۆدەیا هـە، بـۆ مـە دیـار دکـەت، کـو شـیرەت ئـەرکێ هـەمی موسلمانانە، چو کەسـێن تایبەت بۆ نەهاتینە تـەرخانکرن. شـیرەت، سـتوون و بنـسترا دینییـە. دڤێـت ئـەڤ شیرەتە، ب ڕێکـا دورسـتییا باوەرێ و دلبێشی د پەرستنێدا، و ژ بۆ کناری خودێ، ژ بەرێ هەر کەسەکێڤە، بێتە کرن. لێ بـەلێ تـشتێ ل ئێرە جهێ پسیارێ ئەڤەیە:

کەنگێ ئەم دێ شیرەتێ کەین؟

و دێ ل کێ کەین؟

و بۆ چ دێ کەین؟

و چاوا ئەم دێ کەین؟

مخابن، هندەك ب وێ ڕێکا شیرەتێ پێ دکەن، خەلکی ژ خوە دڕەڤینـن، و هنـدەك ژ مـەزناتی شـیرەتێ ژ کەسێ وەرنـاگرن و گوهێ خـوە نـادەنێ، و هنـدەکێن دی لـێ دگـەڕن، لـێ کەسـێ نـابینن، کـو شـیرەتێ ل وان بکەت. ئانکو د ڤی واریدا خەلك هەمی وەکی ئێك نینن و ژێك جودانە، و کەسێ ئاقلدار ئـەوە، ئـەوێ دزانـت کا دێ کێ شیرەت کەت و کا چاوا شیرەتێن وی دێ ئێنە وەرگرتن.

دان و ستاندن:

- ئەگەر تو چوویییە جهەکی گشتی یان بازاڕەکێ، و تە کریارەکا نەباش دیت، ڕاست بێژە، دێ چ کەی؟

- ئەگەر تو هاتییە ڤەخواندن یان تە ئێك ڤەخواند و جڤاتا هەوە، بوو جڤاتا غەیبەت و نەکامییێ، دێ چ کەی؟

- ئەگەر تە هەڤالێ خوە یان هەڤالا خوە دیت، یێ کریارەکا خراب یان گونەهەکێ یان کارەکی نە ب دلێ تە دکەت، دێ چاوا سەرەدەرییێ د گەل کەی؟

بزاڤەك:

ئەرێ سەرهاتییەك ب سەرێ تە هاتییە، تە ئێك ژ هەڤال یان نێزیکێن خوە شیرەت کربت؟ بۆ مامۆستایێ خوە بێژە.

وانەیا هەشتێ

سلاڤکرن و رێکێن وێ یێن دورست

ئێك ژ نیشان و هیمایێن بنیاتی یێن باوەرا ئیسلامی، سلاڤکرنا خەلکییە، و ئەگەرێ وەرگرتنا سلاڤێ وەك هیما بۆ باوەرێ، ئەوە مرۆڤ هەست ب پشتڕاستی و ئێمنییێ دکەت بەرانبەری کەسێ سلاڤ دکەتێ و دەروونێ وی ژ هەر کەرب و کین و نەڤیانەکێ دئێتە پاقژکرن.

سلاڤکرن دڤێت چاوابت؟

د ئیسلامێدا و ل دووڤ رێ و رەسمێن سلاڤکرنێ، دڤێت کەسێ ب رێڤە دچت، سلاڤی یێ روونشتی بکەت، و دڤێت یێ سوار، سلاڤی یێ پەیادە بکەت، و نابت مرۆڤێ موسلمان، پاتکا خوە بدەتە برایێ خوە یێ موسلمان و روویێ خوە ژێ وەرگێرت. و نابت ژ سێ رۆژان زێدەتر ژ ئێکدو سل ببن و ئێکدو نەئاخێڤن، و یێ باشتر ئەوە یێ بەری یێ دی هەڤالێ خوە باخێڤت و سلاڤ بکەتێ.

و هندی سلاڤە، ب ڤی ئاوایییە: (السلام علیکم و رحمة الله وبرکاتە) و بەرسڤا وێ ژی ئەڤەیە: (علیکم السلام ورحمة الله وبرکاته). دڤێت بەرسڤا وێ، وەکی وێ بت، یان ژێ چێتربت.

دان و ستاندن:

ڤان بێخه بەر دان و ستاندنێ:

١. مرۆڤ هەست ب چ دکەت، دەمێ ئێك سلاڤ دکەتێ؟

٢. خەلاتێ وی کەسی چییە، ئەوێ بەری هەڤالێ خوە، سلاڤ بکەت.

٣. ب هاریکاریيا مامۆستایی، فەرمۆدەیەکێ بینە، بەحسێ سلاڤکرنا خەلکی بکەت.

بزاڤەك:

ڤێ فەرمۆدەیا پیرۆز ژ بەر بکە: ((الا أدلكم على شيءٍ إن فعلتموه تحاببتم، أفشوا السلام بينكم)). ئانکو: ئەرێ ئەز تشتەکێ نیشا هەوە بدەم، ئەگەر هوون بکەن، دێ ل بەر ئێکدو شرین بن، سلاڤێ د ناڤبەرا خوەدا بەلاڤ بکەن.

سۆرەتا (الهُمَزة)

بسم الله الرحمن الرحيم

((وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ﴿١﴾ الَّذِي جَمَعَ مَالاً
وَعَدَّدَهُ ﴿٢﴾ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ﴿٣﴾ كَلَّا لَيُنبَذَنَّ فِي
الْحُطَمَةِ ﴿٤﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ﴿٥﴾ نَارُ اللَّهِ
الْمُوقَدَةُ ﴿٦﴾ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ﴿٧﴾ إِنَّهَا عَلَيْهِم
مُّؤْصَدَةٌ ﴿٨﴾ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾)).

صدق الله العظيم

ئەڤ سۆرەتە ل دۆر وان کەسانە، ئەوێن کێماسییان بۆ خەلکی چێ دکەن، و تان و پینجان د ناموسا وان دقوتن، و یارییان، ب ڕێکا سڤك بەرێخوەدان و ڕسواکرنێ، پێ دکەن.

مفایەك:

ئەڤ سۆرەتە مەکییە، ژ (٩) ئایەتان پێکهاتییە، ڕێزا وێ د قورئانێدا یا سەد و چارێیە، پشتی سۆرەتا (القیامة) هاتییە خوارێ. سەرێ وێ نفرینە بۆ وان کەسێن کێماسییان بۆ خەلکی چێ دکەن و تانان د وان دقوتن، ((وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ)).

دان و ستاندن:

- چ وانە ژ ڤێ سۆرەتێ دئێنە وەرگرتن؟

بزاڤەك:

هەمی سۆرەتا (الهمزة) ژ بەر بکە.

کۆرسی دویێ

وانەیا دەهێ:

چەند دیمەن ژ ژیانا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) و هەڤالێن وی

دلۆڤانییا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) د گەل زارۆکان

شرینێ گوهـ ل چیرۆکەکێ بوو ل دۆر دلۆڤانییێ د گەل زارۆکان، ژ بابێ خوە، و وێ حەز کر وێ چیرۆکێ بۆ برایێ خوە (شاهۆ) ڤەگێڕت، و ئەو هەردو ل ڤۆناغا بنەڕەت بوون.

شرینێ گۆت: جارەکێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) نڤێژ دکر، و دەمێ ئەو چوویییە سوجدەیێ، حەسەن و حوسەین هەردو چوونە سەر پشتا وی، و دەمێ هندەك کەسان حەزکری وان ژ سەر پشتا وی ڕاکن، وی ئیشارەت دا وان کو بهێلن، و پشتی وی نڤێژا خوە ب دووماهی ئینایی، وی ئەو هەردو کرنە د کۆشا خوەدا و گۆت: ((هەچییێ ئەز بڤێم بلا حەز ژ ڤان هەردویان بکەت)).

شاهۆ گۆت: ئەڤ کارێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) کارەکێ زێدە جوان و پڕڕامانە، و نیشانا هەستا وی یا نازکە.

شرینێ گۆت: بیرا من دئێت دەمێ ئەزا بچووك، ئەز دمامە ل هیڤییا بابێ خوە، دەمێ ئەو ژ کاری دزڤڕی و ئەز ددامە بەر سنگێ خوە، و ئەز هلدگرتم و ل مالێ دگێڕاندم، و یاری بۆ من دکرن.

شاهۆ گۆت: بیرا من ژی دئێت دەمێ بابێ من ئەز ددانامە سەر پشتا خوە، و یاری د گەل من دکرن، ئەو گەلەك بابەکی دلۆڤان بوو، ما تە دیتییە بابەك وێ د گەل زارۆکێن خوە بکەت ئەوا بابێ مە د گەل مە دکر؟

شرینێ گۆتێ: بەلێ، من دیت جیرانێ مە ژی ئەو چەندە دکر.

شاهۆ گۆت: ئەز هیڤیدارم زارۆك هەمی ب دلۆڤانییا بابێن خوە دلخوەش ببن.

دان و ستاندن:

أ- شرینێ چ ژ بابێ خوە بهیست؟

ب- ژییێ شرینێ و برایێ وێ چەند بوو؟

- ڕستەیێن دورست بگەهینە ئێك:

أ- دەمێ پێغەمبەر دچوو سوجدەیێ - ئەو دانانە د كۆشا خوەدا.

ب - و دەمێ نڤێژ ب دووماهی هاتی - حەسەن و حوسەین چوونە سەر پشتێ

پسیارێن ئاراستەكری:

١- پێغەمبەر (سلاڤ لێ بن) یێ چاوا بوو د گەل زاڕۆكان؟

٢- كەسەكی دلۆڤان د گەل زاڕۆكان تە دیتییە؟ وی چ كربوو؟

٣- تو چ دبێژی بۆ وی كەسی یێ زاڕۆكێ خوە نەدەتە بەر سنگێ خوە و ماچی نەكەت؟

وانەیا یازدەیێ:

بێنفرەهییا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن)

زانا و توانا چوونە پەرتووکخانەیا گشتی، و هەر ئێکی پەرتووکەك ل دۆر ژیانا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) ئینا، و گەلەك کەیفا وان ب وان چیرۆکێن خوەش هات ئەوێن تێدا.

زانایی گۆت: ئەز گەلەك حێبەتی مام ژ بێنفرەهییا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) دەمێ ئەعرابییەك هاتییە مزگەفتێ..

توانایی گۆتێ: چیرۆکا وی چ بوو؟ کا بۆ من بێژە؟

زانایی گۆت: جارەکێ پێغەمبەر (سلاڤ لێ بن) چوو مزگەفتێ، و کورکەکێ نەجرانی ل سەر ملێن وی، لێڤێن وی ب دەزییەکێ ستویر هاتبوونە ئاڤچینکرن.. ئینا ئەعرابییەکێ (خەلکێ دەشتێ) پێ ل دەهمەنا کورکێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) کر و لێڤا کورکی د ستوییێ ویدا چوو، و گۆتێ: موحەممەد! هندەکێ ژ مالێ خودێ یێ ل نك تە هەی بدە من! پێغەمبەر (سلاڤ لێ بن) لێ زڤڕی و ب گرنژینڤە گۆت: ((هندەکێ ژ وی مالی بدەنێ)).

توانایی گۆت: ب ڕاستی پێغەمبەر (سلاڤ لێ بن) گەلەك یێ بێنفرەهـ بوو د گەل وی ئەعرابییێ نەزان، ئەوێ چو ژ بهایێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) نەزانی. ومن ژی چیرۆکەکا دی یا وەکی ڤێ خواندییە، بێنفرەهییا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) د گەل نەزانان بەرچاڤ دکەت.

زانایی گۆتێ: کانێ وێ چیرۆکێ ژی بۆ مە بێژە..

توانایی گۆت: ئەنەس (خودێ ژێ ڕازی بت) دبێژت: جارەکێ ئەم د گەل پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) ل مزگەفتێ بووین، ئەعرابییەك هات و ڕابوو ل نیڤا مزگەفتێ دەستاڤا خوە یا زراڤ خوەش کر، هندەك سەحابی چوونێ دا ڕێکێ لێ بگرن، ئینا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆتە وان: ((بهێلن))، و پشتی وی کارێ خوە ب دووماهی ئینایی، پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) ب نك خوەڤە بر و گۆتێ: ((هندی مزگەفتن ئەڤ کارێن پیس لێ نائێنەکرن، ئەو بۆ زکرێ خودێ و نڤێژ و خواندنا قورئانێنە)) پاشی فەرمان ل زەلامەکی کر کو سەتلەکا ئاڤێ بینت و ب وی جهی دا بکەت.

دان و ستاندن:

١- بەرسڤا ڤان پسیاران بدە:

أ- زانا و توانا کیڤە چوون؟ و چ کرن؟

ب- کەیفا زانایی ب چ تشتی هات د پەرتووکێدا؟

ج- د چیرۆکا ئێکێدا وی ئەعرابی چ کر؟

د- د چیرۆکا ئێکێدا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) چاوا بەرسڤا ئەعرابی دا؟

٢- ڤان پەیڤێن نەلێکدایی، بکە ڕستەیەکا واتادار:

(سەرکەڤتنێیە ، کلیلا ، بێنفرەهی).

٣- ئەز خوە فێری بێنفرەهییێ دکەم:

١- ئەگەر هەڤالەکی گۆتنەکا کرێت گۆتە من، ئەز بەرسڤا وی ب گۆتنەکا کرێت نادەم.

٢- ئەگەر ل جهەکی کەسەك ب من کەڤت ئەز کەربێن خوە ڤەناکەم.

٣- ئەگەر کەسەکێ نیاس د بەر منڕا چوو و سلاڤ نەکرە من، ئەز خوە ژێ سل ناکەم.

٤- ئەگەر ئێکی بەرەك هاڤێت و ب پەنجەرا مالا مە کەڤت و شکەست، ئەز وەکی وی ناکەم.

بزاڤ و چالاکی:

بلا سەیدا داخوازێ ژ قوتابییان بکەت کو هندەك ژ وان سەرهاتییێن خوە بێژن ئەوێن ل دۆر بێنفرەهییا ل سەر خەلەتییان.

وانەیا دوازدەییێ:

مەردینییەکا بێ وێنە

ئامەد گۆتە برایێ خوە بابان: شڤێدی من چیرۆکەك ل دۆر مەردینییێ خواند.

بابان گۆتیێ: کا وێ چیرۆکێ بۆ من ژی بێژە، برا.

ئامەد گۆت: عەبدررەحمانێ کوڕێ عەوف گوهـ ل فەرمۆدەیەکێ بوو ل دۆر دانا خێران، ئەو هاتە نك پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) و گۆتێ: پێغەمبەرێ خودێ، من چار هزار پارە هەنە، دو هزاران ئەز دێ دەمە خودایێ خوە، و دویان بۆ مالا خوە دێ هێلم. پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆتێ: ((خودێ بەرەکەتێ بهاڤێتە مالێ تە دایی، و بەرەکەتێ بهاڤێتە مالێ تە هێلایی)).

بابان گۆت: من چیرۆکەکا دی ل دۆر لەزکرنا دانا خێران خواندییە، د ناڤبەرا (عومەرێ کوڕێ خەتاب) و (ئەبوو بەکرێ صددیق)دا ڕوودابوو.

ئامەد گۆتێ: کانێ وێ چیرۆکێ بۆ مە ژی بێژە.

بابان گۆت: عومەر گۆت: ڕۆژەکێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) فەرمان ل مە کر کو ئەم خێران بدەین، من گۆت: ئەڤرۆ ئەز دێ د بەر (ئەبوو بەکر)ڕا کەم، لەو من نیڤا مالێ خوە ئینا دا بکەمە خێر، پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆتە من: ((تە چ بۆ مرۆڤێن خوە هێلاییە؟))، من گۆتێ: هندی ڤێ مالی من بۆ وان هێلاییە. گۆت: ئەبوو بەکر مالێ خوە هەمی ئینا کرە خێر، پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆتێ: ((تە چ بۆ مرۆڤێن خوە هێلاییە؟)) وی گۆت: من خودێ و پێغەمبەر بۆ وان هێلایینە. هنگی من زانی کو چو جاران ئەز د بەر (ئەبوو بەکر)ڕا ناکەم.

نازێ گۆت: من ژی چیرۆکەك ل دۆر مەردینییا (ئەبوو تەلحە)یی خواندییە، ئەز دێ بۆ هەوە ڤەگێڕم.

وان گۆتێ: بلا.. تو ژی چیرۆکەکا خوە بێژە.

نازێ گۆت: (ئەبوو تەلحە)یی ژ خەلکێ مەدینەیێ هەمییان پتر دارقەسپ هەبوون، و مالێ وی، یێ ژ هەمییان خوەشڤیتر ل نك وی ئەو بیستان بوو ئەوێ دگۆتنێ: (بیرماء) و ئەو ل بەر سنگێ مزگەفتێ بوو، دەمێ ئەڤ ئایەتە هاتییە خوارێ: ((لن تنالوا البرَّ حتى تنفقوا مما تحبون)) (آل عمران: ٩٢) ئەبوو تەلحە چوو نك پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) و گۆتێ: هەی پێغەمبەرێ خودێ، خودایێ مەزن دبێژت: هوون خێرێ ب دەست خوە نائێخن، هەتا هوون ژ وی مالی نەدەن یێ هوون حەز ژێ دکەن، و ئەز ژ مالێ خوە هەمییێ پتر حەز ژ (بیرماء)ێ دکەم، لەو ئەز دێ وی کەمە خێر، تە چ دڤێت لێ بکە، بەلکی خودێ خێرێ پێ بدەتە من، پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆتێ: ((ئەو مالەکێ ب مفایە، ئەو مالەکێ ب مفایە)).

دان و ستاندن:

١- بەرسڤا ڤان پسیاران بدە:

أ- ئامەد ل دەستپێکێ چ گۆتە برایێ خوە بابان؟

ب- عەبدررەحمانێ کورێ عەوف چ ل وان چار هزاران کر ئەوێن وی هەیین؟

ج- پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) چ گۆتە عەبدررەحمانێ کورێ عەوف؟

٢- بەرسڤێن دورست ژ ناڤبەرا کڤانان بۆ ڤان ڕستەیان هلبژێرە:

أ- عومەر (خودێ ژێ ڕازی بت) گۆت: ڕۆژەکێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) فەرمان ل مە کر کو ئەم (نڤێژێ بکەین، خێران بدەین).

ب- عومەر (خودێ ژێ ڕازی بت) گۆت: من (نیڤا مالێ خوە، هەمی مالێ خوە) ئینا دا بکەمە خێر.

ج- ئەبوو بەکر (هەمی مالێ خوە، هندەك مالێ خوە) ئینا کرە خێر.

ئەز خوە فێر دکەم:

١- ئەگەر هەڤالێ من حەز ژ وی قەلەمی کر یێ من دوهی کڕی ئەز دێ وی دەمێ.

٢- دەمێ ئەز ژ سەفەرەکێ دزڤڕمە مال دێ دیارییەکێ بۆ وی یێ ئەز حەز ژێ دکەم د گەل خوە ئینم.

٣- ئەگەر ئەز ل دیوانەکێ بم و جهـ یێ تەنگ بت، ئەز دێ ل وی جهی ڕوونم ئەوێ د بن هەمییان دا.

وانەیا سێزدەیێ:

باوەرییا سەعدێ کورێ ئەبوو وەققاص خودێ ژێ ڕازی بت

زانایەکی شیرەت ل کۆمەکا نڤێژکەران ل مزگەفتێ کر، و بیرا وان ل هندێ ئیناڤە کو موسلمان هەمی د باوەرییا خودەدا وەکی ئێك نینن، و گۆت: ئێك هەیە باوەرییا وی یا ب هێزە، و چو تشت کار لێ ناکەت، و ئێك هەیە یێ لاوازە.. و د ناڤ نڤێژکەراندا دو گەنج هەبوون (وریا و شاباز).

پشتی شیرەت ب دوماهی هاتی، وریایی گۆت: پشکا ئێکێ ژ موسلمانان ل سەر ڕێکا ڕاستن، هیڤییا من ژ خودێ ئەوە ئەز ژ وان بم.

شابازی گۆت: من گوهـ ل زانایەکی بوو چیرۆکا (سەعدێ کورێ ئەبوو وەققاص) دگۆت، دەمێ وی ل سەری باوەری ب ئیسلامێ ئینایی، و گاڤا دەیکا وی زانی ئەو یێ موسلمان بوویی، وێ گۆتێ: ئەز خوارنێ ناخوم هەتا تو ل دینێ باب و باپیرێن خوە نەزڤڕی.

سەعد دبێژت: ئەز مرۆڤەکێ گەلەك باش بووم د گەل دەیکا خوە، و دەمێ ئەز موسلمان بوویيم، وێ گۆتە من: سەعد، ئەڤە چ دینێ نوویە تە باوەری پێ ئینایی؟ یان تو دێ ڤی دینی هێلی، یان ژی ئەز تشتەکی ناخوم و ڤەناخوم هەتا ئەز دمرم، دا خەلك بێژن: سەعدی دەیکا خوە کوشت. من گۆتێ: دادێ، وە نەکە، ئەز دینێ خوە ناهێلم.. شەڤەك و ڕۆژەکێ وێ چو نەخوار، هەتا ئەو لاواز بوویی، من گۆتێ: ب خودێ ئەگەر هزار ڕوح تە هەبن، و ئەو ئێك ئێکە دەرکەڤن، ئەز ڤی دینی ناهێلم، گاڤا وێ ئەڤ چەندە ژ من دیتی، وێ دەست دا خوارن و ڤەخوارنێ، و هنگی خودایێ مەزن ئەڤ ئایەتە ئینانە خوارێ: ((وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ (١٤) وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (١٥))).

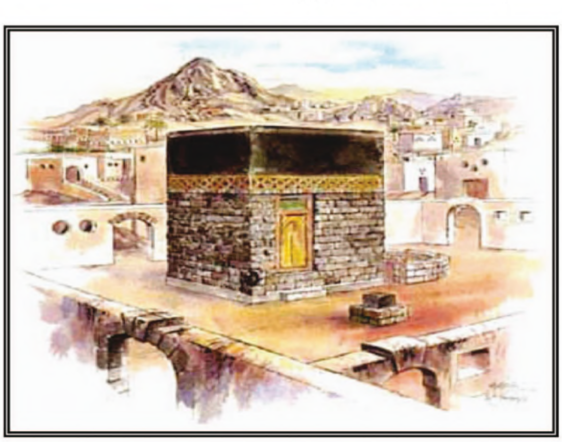

دان و ستاندن:

١- بەرسڤا ڤان پسیاران بدە:

أ- زانایی بیرا نڤێژکەران ل چ ئیناڤە؟

ب- ئەو هەردو گەنج کی بوون، یێن د ناڤ نڤێژکەران دا هەین؟

ج- هیڤییا وریایی چ بوو، پشتی شیرەت ب دووماهی هاتی؟

د- ئەو چ ئایەت بوو، ژ بەر سەعد و دەیکا وی هاتییە خواری؟

٢- ڤان ڤالاهییان پڕ بکە، و مفایی ژ دەقێ بۆری وەربگرە:

أ- شابازی گۆت: من گوهـ ل زانایەکی بوو چیرۆکا .... دگۆت.

ب- گاڤا دەیکا وی زانی ئەو یێ موسلمان بوویی، وێ گۆتێ: ....

ج- من گۆتێ: دادێ، وە نەکە، ئەز ....

ئەز خوە فێر دکەم:

أ- ئەگەر هەڤالێن من کۆمبوون دا باشییەکێ بکەن، ئەز دێ هاریکارییا وان کەم.

ب- ئەگەر کەربێن من ڤەبوون، ئەز گۆتنەکا وەسا نابێژم خودێ پێ خوەش نەبت.

بزاڤ و چالاکی:

- ئایەتێن (١٤-١٥) ژ سوورەتا (لقمان) ژ بەر بکە:

وانەیا چاردەیێ:

سۆرەتا (التكاثر)

بسم اللّه الرحمن الرحيم

((أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ﴿١﴾ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ﴿٢﴾كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ﴿٣﴾ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ﴿٦﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ﴿٨﴾))

صدق اللّه العظيم

شرۆڤەکرن:

خودایێ مەزن دبێژت: (أَلهَاكُمُ التَّكَاثرُ) ئانکو: شانازیبرنا ب گەلەکییا مال و عەیالی هوون ژ عیبادەتێ خودێ دوور ئێخستن. (حَتّى زُرْتمُ المَقَابرَ) هوون ب وێ چەندێڤە مژوول بوون هەتا کو هوون مرین و چووینە گۆڕستانان، و هاتینە ڤەشارتن. پاشی خودایێ مەزن گۆت: (كَلَّا سَوْفَ تعْلَمُونَ. ثمَّ كَلَّا سَوْفَ تعْلَمُونَ) ئانکو: دڤێت ڤی تشتی هوون هندە مژوول نەکربان، و پاشی هوون دێ زانن کو ئاخرەت بۆ هەوە چێترە. و هشیاری خوە بن، چونکی پاشی هوون دووماهییا ڤێ مژوولاهییا خوە دێ زانن. (كَلَّا لَوْ تعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ) ئانکو: ئەگەر هوون ب دورستی بزانن کانێ چ ل پێش هەوە هەیە، هوون دا خوە دەنە پاش، و هوون هندە ب دنیاییڤە مژوول نەدبوون، و دا لەزێ بۆ ڕزگارکرنا خوە ژ ئاگری کەن. (لَتَرَوُنَّ الجَحِيمَ . ثمَّ لَتَرَوُنّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ) گەلی مرۆڤان، هوون دۆژەهێ دێ بینن، پاشی بێ گومان هوون هەمی دێ وێ بینن، (ثمَّ لَتسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ) پاشی ڕۆژا قیامەتێ پسیارا هەمی ڕەنگێن خوەشییێ دێ ژ هەوە ئێتەکرن.

و ئەڤ گۆتنە ژ خودایێ مەزن بۆ هەمی مرۆڤانە، نە کو بۆ موسلمانان ب تنێ، و خودێ پسیارا وێ قەنجییێ ژ بەنییان دێ کەت یا وی داییە وان، کانێ چ کار پێ کرینە؟ و چاوا خەرج کرینە؟ ڤێجا ئەگەر وان سوپاسییا خودێ کربت سەرا وێ قەنجییێ، و د ڕێکەکا حەلال دا خەرج کربت، دەمێ ئەڤ پسیارە ژ وان دئێتەکرن، ئەو دێ ڕزگار بن، و کەسێ ئەڤ چەندە نەکربت، ئەو دێ ئێتە جزادان.

دان و ستاندن:

١- ئەو چ تشتە مرۆڤی مژوول دکەت ژ پەرستنا خودێ؟

٢- ئەرێ خودێ پسیارا وێ قەنجییێ ژ مرۆڤان دێ کەت ئەوا ئەو تێدا؟

بزاڤ و چالاکی:

سۆرەتا (التكاثر) ژ بەر بکە.

وانەیا پازدەیێ:

ئەبوو عوبەیدە (خودێ ژێ ڕازی بت)

دەستپاکێ ب هێز

دەستپاکی و هێز، باشترین تشتە دەمێ ل نك مرۆڤەکی کۆم دبن، دەمێ ئەو یێ دەستپاك بت، خەلك هەمی ژ نەخوەشی و زۆردارییا وی دێ ئێنە پاراستن، و ب هێزا وی ئەو دێ دەستپاکییا خوە پارێزت و ناهێلت کەس پێ لێ بکەت.

و ڕۆژەکێ دەیکا شێروان ل بەر تەلەڤزیۆنێ یا ڕوونشتی بوو بەرێ خوە ددا زنجیرەکا دینی ل دۆر هەڤالێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) ئەبوو عوبەیدەیێ جەراح، ڤێجا وێ گۆتە کچا خوە (هودایێ): تە دڤێت سەرهاتییا ڤی سەحابییێ مەزن بێژم؟

کچێ گۆت: بەلێ، ئەز گەلەك حەز دکەم گوهدارییا ژیانا هەڤالێن پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) بکەم، دا بزانم کانێ چ ب سەرێ وان هاتبوو.

دەیکا شێروان گۆت: سوپاس بۆ خودێ کو تو دایییە من، و هیڤییا من ژ خودێ ئەوە تە بۆ من بپارێزت.. جارەکێ شاندێ فەلەیێن نەجرانێ هاتنە نك پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن)، وی داخواز ژ وان کر کو موسلمان ببن، یان زێڕەسەری بدەن، یان ژی شەڕی بکەن، ئەو ب زێڕەسەری ڕازی بوون، و داخواز ژ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) کرن، کو ئەو هەڤالەکێ خوە یێ ب هێز و دەستپاك د گەل وان بهنێرت، دا حوکمی د ناڤبەرا واندا بکەت، پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆتە وان: ئێڤاری وەرن ئەز دێ ئێکێ ب هێز و دەستپاك د گەل هەوە هنێرم. ژ کیس (عومەرێ کوڕێ خەتاب) دئێتە ڤەگوهاستن دبێژت: جارەکێ ب تنێ ژی من نەخواست ئەز ببمە میر ژ بلی وێ جارێ، ب وێ هیڤییێ کو ئەز ئەو مرۆڤ بم. و پشتی پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) نڤێژا نیڤرۆ ل بەراهییا مە کری، و بەرێ خوە دایییە ملێ ڕاستێ و ملێ چەپێ، من سەرێ خوە بلند کر، دا ئەو من ببینت، پشتی وی (ئەبوو عوبەیدە) دیتی گۆتێ: ((د گەل وان هەڕە و تو ب حەقییێ حوکمی د ناڤبەرا واندا بکە د وی تشتیدا یێ تێدا ژێك جودا دبن)).

و پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) سالۆخەتێن وی دان و گۆت: ((هەر مللەتەکی دەستپاکەك هەیە، و دەستپاکێ ڤی مللەتی ئەبوو عوبەیدەیێ کوڕێ جەراحە)).

کچێ گۆت: سوپاس بۆ تە دادێ، ل سەر ڤان زانینان ل دۆر ژیانا ئێك ژ سەحابییان.

دەیکێ گۆت: گەلەك ژ ڤان سەرهاتییان دێ بۆ تە بێژم، دا مفایی بۆ خوە ژێ ببینی.

دان و ستاندن:

١- بەرسڤا ڤان پسیاران بدە:

أ- ڕامانا وێ چییە مرۆڤێ دەستپاك بت؟

ب- ڕامانا وێ چیە مرۆڤێ ب هێز بت؟

ج- ئەو سەحابی کی بوو، ئەوێ دەیکا شێروان بەرێ خوە ددا سەرهاتییا وی د تەلەڤزیۆنێدا؟

٢- بەرسڤا دورست ژ ناڤبەرا کڤانان هلبژێرە:

أ- هەر مللەتەکی دەستپاکەك هەیە و دەستپاکێ ڤی مللەتی (زەیدێ کوڕێ سابت، ئەبوو عوبەیدەیێ کوڕێ جەراح) بوو.

ب- گۆت: د گەل وان هەڕە و تو ب حەقییێ حوکمی د ناڤبەرا واندا بکە د وی تشتیدا ئەوێ (تێدا ژێك جودا دبن، تێدا پێك دئێن).

ئەز خوە فێر دکەم:

أ- ئەگەر ئەزێ ژ خوە پشتڕاست بم بۆ کارەکی، ئەز دێ پێ ڕابم، دا پێ خزمەتا وەلاتێ خوە بکەم.

ب- ئەز خوە ب وی کاریڤە ناکەم یێ ئەز نەشێم باش بکەم.

وانەیا شازدەیێ:

زەلامەکێ ئەنصاری

مالا بەختیار هەمی ل سەر شیڤەکا خوەش کۆمبوون، و پشتی شیڤا خوە خوارین و تێر بووین، سوپاسییا خودێ کرن، بەختیارێ باب، بیرا خوە ل هندێ ئیناڤە، کو بەلکی کەسەکێ برسی هەبت ژ دەرڤە چو خوارن ب دەست نەکەڤت، لەو د دلێ خوەدا تێک چوو و سەرهاتییا زەلامەکێ ئەنصاری هاتە بیرێ، ئینا گۆت: گەلی زارۆکان، هەوە دڤێت سەرهاتییا زەلامەکێ باش یێ سەردەمێ پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) بۆ هەوە بێژم؟

زارۆکان گۆت: بەلێ، بەلێ مە دڤێت.

بابێ وان گۆت: زەلامەك هاتە نك پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) و گۆتێ: ئەزێ برسیمە، پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) پسیار ژ خەلکێ مالا خوە کر، کا وان تشتەکێ خوارنێ هەیە، وان گۆت: ب خودێ ژ ئاڤێ پێڤەتر مە تشتەك د مالدا نینە. ئینا وی گۆت: ((کی ئەڤ شەڤە دێ ڤی مرۆڤی مێڤان کەت؟))، زەلامەکێ ئەنصاری گۆت: ئەز.. و پشتی وی ئەو برییە مال، گۆتە ژنکا خوە: تشتەکێ خوارنێ مە هەیە؟ وێ گۆت: نەخێر، بەس خوارنا زارۆکێن مەیە، وی گۆت: وان ب تشتەکیڤە مژوول بکە هەتا بنڤن، و دەمێ تو خوارنێ ددانی چرایی ڤەمرینە، دا ئەو هزر بکەن ئەم ژی یێ

خوارنێ دخوین، و ب ڤی ڕەنگی مێڤانێ وان خوارن خوار، و ئەو هەردو مانە برسی، گاڤا بوویییە سپێدە و ئەو چووییە نك پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن)، پێغەمبەری گۆت: ((خودێ ژ وی کارێ هەوە د گەل مێڤانێ خوە کری، عەجێبگرتی ما)) و هنگی ئەڤ ئایەتە هاتە خوارێ: ((وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ)). (الحشر: ٩).

کوڕێ وی یێ مەزن گۆت: ئەو زەلامە یێ شارەزا بوو، لەو شیا شێوەیەکێ باش ب کار بینت دا مێڤانێ وی تێر ببت، و وی مێڤانێ خوە ب پێش زاڕۆکێن خوە ئێخست.

بابێ وان گۆت: د ناڤ مرۆڤاندا گەلەك کەس هەنە، دلێ وان ب هەژاران دسوژت، و دلۆڤانییێ پێ دبەن.

(شێرزاد) کوڕێ وی یێ بچووك گۆت: ئەزێ ئامادەمە بارا خوە ژ خوارنێ بدەمە هەژاران.

بابێ وی گۆت: بەرەکەتا خودێ ل تە بت، تو مرۆڤەکێ نەرم و دلۆڤانی.

دان و ستاندن:

١- بەرسڤا ڤان پسیاران بدە:

أ- مالا بەختیار هەمی ل سەر چ کۆمبوون؟

ب- بیرا بەختیاری ل چ تشتی هاتەڤە؟

ج- بەختیاری چ گۆتە زارۆکێن خوە؟

د- زەلامێ ئەنصاری و ژنکا خوە چاوا نڤستن؟

هـ- زەلامێ ئەنصاری چ کر، دا مێڤانێ وی نەزانت کو ئەو خوارنێ د گەل وی ناخون؟

٢- بەرسڤا دورست ژ ناڤبەرا کڤانان هلبژێرە:

أ- خەلکێ مالا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) گۆت: ب خودێ (ژ خوارنەکا خوەش، ئاڤێ ب تنێ) د مالا مەدا نینە.

ب- پێغەمبەر (سلاڤ لێ بن) وەکی مرۆڤەکێ (دەولەمەند، هەژار) دژییا.

ج- ژنکا زەلامێ ئەنصاری گۆتێ: نە ژ بلی (خوارنا زارۆکێن مـن، خوارنا برایێن مـن) تشتەك مە نینە.

ڕاهێنان:

١- پشتی من ئەڤ دەقە خواندی، بۆ من ئاشکەرا بوو، کو دبت مرۆڤێ هەژار ژی یێ مەرد بت.

٢- من دڤێت چاڤ ل زەلامێ ئەنصاری بکەم، و بارا خوە ژ خوارنێ بدەمە هەژاران.

٣- دلێ من بۆ هەژاران دسوژت، ڤێجا چاوا ئەز دێ ڤەلسییێ د هاریکارییا واندا کەم؟

٤- ڤان پەیڤان لێکدە، دا ببنە ڕستەیەکا دورست:

(مێڤانێ مە، ئەگەر، چرایی، هاتە ژۆر، ڤەمرینە).

بزاڤ و چالاکی:

ڤێ ئایەتا پیرۆز ژ بەر بکە: ((وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ)). (الحشر: ٩).

وانەیا هەڤدەیێ:

سۆرەتا (التين)

بسم اللّه الرحمن الرحيم

((وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَذَا
الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي أَحْسَنِ
تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ﴿٧﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ
الْحَاكِمِينَ ﴿٨﴾))

صدق اللّه العظيم

شرۆڤەکرن:

(وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ) ئەڤە سووندە ب دو دارێن گرنگ کو خوارن و دەرمان د ناڤ خوەدا کۆمکرینە: هەژیر و زەیتـوون، ئـەو، مـەزنییا وی دگـەهینن یـێ ئـەو ئافرانـدین، (وَطُورِ سِينِينَ) و سـووند ب وی چـیایێ ل (سینائێ)، ئەو جهێ خودێ ل سەر د گـەل مووسـایی ئـاخفتی. و ب ڤـێ چـەندێ ئـەو بوویییـە جهـەکێ ب بها، (وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ) و ب ڤی بـاژێرێ تـەنا کو (مەکەهـە). (لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ) ب ڕاستی مە مرۆڤ د باشـترین ڕەنگدا ئافراندییـە، (ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ)، پاشی ئەگـەر وی گوهـداریيا خودێ نەکر و ل دوو پێغەمبەران نەچوو، ئەم دێ وی نزم کەین و زڤڕینینە د ئاگریـدا، (إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ) ئەو تێ نەبن ئەوێن باوەری ئینایین و چاکی کرین، وان خێرەکا مەزن و بێ ڤەبڕین بۆ هەیە. (فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ) ڤێجا ئەو چ تشتە بەرێ تە - هـەی مرۆڤـێ کـافر - ددەتە هندێ کو تو ڕابوونا پشتی مرنێ و جزادانێ درەو ببینی، هەر چەندە دەلیل ل سەر شیانا خودێ ل سـەر وێ چـەندێ ئاشکەرانە؟ (أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ) ئـەرێ مـا ئـەو خـودایێ ئـەو ڕۆژ دانـایی، دا حوکمی تێـدا د ناڤـبەرا خەلکیـدا دا بکـەت، موکـومترین حـاکم نینـە، د وان هـەمی تـشتاندا دا ئـەوێن وی ئافراندین؟

مفایەك:

یا باش ئەوە پشتی مرۆڤ ڤێ سۆرەتێ دخوونت بێژت: (بلی) ئانکو: بەلێ ئەو موکومترین حاکمە.

دان و ستاندن:

أ- بۆ خودایێ مەزن ب هەژیر و زەیتوونێ سووند خوارییە؟

ب- بۆچ بهایێ چیایێ (توور) گەلەکە د ناڤبەرا هەمی چیایاندا؟

بزاڤ و چالاکی:

سۆرەتا (التین) ژ بەر بکە.

ناڤەرۆك

ز	بابەت	بپ
١	پێشگۆتن	٣
٢	کۆرسێ ئێکێ	٥
٣	ژ باشناڤێن خودێ	٧
٤	پشتگرێدان ب خودێ	٨
٥	سۆرەتا (المسد)	١٠
٦	هاندان ل سەر فێربوونێ	١٢
٧	کرنا خێرێ و خەلاتێ وێ	١٥
٨	ڕەوشتێن باش	١٧
٩	دین شیرەتە	١٩
١٠	سلاڤکرن و ڕێکێن وێ یێن دورست	٢٢
١١	سۆرەتا (الهُمَزَة)	٢٤
١٢	کۆرسێ دویێ	٢٧
١٣	دلۆڤانییا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن) د گەل زارۆکان	٢٩
١٤	بێنفرەهییا پێغەمبەری (سلاڤ لێ بن)	٣١
١٥	مەردینییەکا بێ وێنە	٣٣
١٦	باوەرییا سەعدێ کوڕێ ئەبوو وەققاص خودێ ژێ ڕازی بت	٣٥
١٧	سۆرەتا (التکاثر)	٣٧
١٨	ئەبوو عوبەیدە (خودێ ژێ ڕازی بت) دەستپاکێ ب هێز	٣٩
١٩	زەلامەکێ ئەنصاری	٤١
٢٠	سۆرەتا (التین)	٤٤
٢١	ناڤەرۆك	٤٦